

אותה אבקש

704

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת שלח, תשפ"ו

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 8:15	Minneapolis, MN - 8:42
Brooklyn, NY - 8:09	Miami, FL - 7:54
Chicago, IL - 8:06	Monsey, NY - 8:11
Houston, Texas - 8:04	Montreal, Quebec - 8:25
Johannesburg, S. Africa - 5:05	Passaic, NJ - 8:10
Lakewood/Deal, NJ - 8:08	Toronto, Ontario - 8:41
London, UK - 9:02	Yerushalayim - 7:09
Los Angeles, CA - 7:46	Zurich, Switzerland - 9:04

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ציצית בלילה

מ"ב כ"א ט"ו בשם אריז"ל עפ"י קבלה שילבש בגד יום גם בלילה. וצ"ע באלו שלא נהגו כאריז"ל, וכפשוטו משום טעם שהביא הרמ"א משום ביוון. אכן הלא הרמ"א עצמו כתב דלהלכה שרי, וצ"ע טעם שאין לובשים, ובפרט כי ידווחו מצוות. ועי' אגרות ורשימות קה"י ח"ב בקונ' אמרות משה ברזם עמ' קכ"ט מה שהשיב בזה לר' איינפלד.

ועי' הל' הגר"א ומהגוי שכתב עפ"י צ"פ פ"ג מציעית ה"ז דאפילו להרא"ש דבגד יום חייב בלילה, אין בזה אלא איסור לבישה ולא מצות ציצית.

ועי' תוס' מנחות מ' ע"ב דר"ת ס"ל כהרא"ש דתולה בכסות יום וכסות לילה. ועוד שם בתוס' בשם ר"ת דאפילו בלילה אין איסור כלאים בציצית דלגמרי התירה תורה, והא דגורין לעיל משום כסות לילה היינו כסות שאינו מיוחד רק ללילה, דכסות יום חייב אפילו בלילה, ור"ת סותר פירושו שלמעלה, ותדע דאמרין לקמן טלית שאולה כל ל' יום פטורה מן הציצית מכאן ואילך חייבת ואפילו של כלאים ואע"ג פטור מדאורייתא דאין לחלק כיון דלגבי גברא דהוי דידיה ליכא כלאים לכן נגשים.

וצ"ב בתוס' כיון דעכשיו סבר ר"ת כהרמב"ם וכסות יום חייב אפילו בלילה אמאי הוצרך להוכיח היתר מדין טלית שאולה כיון דלגבי גברא דהוי דידיה ליכא כלאים. ועוד דאי ס"ל כהרמב"ם א"כ הדר קשה מאי קמ"ל הברייתא דהותר בלילה, ודוחק לומר דהא גופא קמ"ל כהרמב"ם.

ומהמשך תוס' משמע דבאמת ר"ת לא חזר בו, ומ"מ ס"ל דבלילה אין היתר כלאים משום המצוה אלא משום שהותר ביום וכעין היתר טלית שאולה. (אך לשון התוס' "דכסות יום חייב אפילו בלילה", צ"ב לפי"ז). וכע"ז מבואר ברא"ש בס"א א' שהביא מר"ת שהוכיח מטלית שאולה ושבו הביא מספרי דתולה בכסות יום וכסות לילה, ושבו כתב דאף דכלאים בציצית שרי גם בלילה מ"מ חשיב מעשה"ג כיון דכסות לילה פטור ועוד דטלית של יום נמי אם נפסק בלילה שרי ולא מיחייב עד ביום.

וצ"ב כיון דמסיק כ"ת דתולה בכסות לילה א"כ אמאי הוצרך ראה מטלית שאולה. ודוחק לומר דלעיל קאי לפי תי' בתרא שהביא לקמן. ועוד דהרי גם בריש דבריו מביא מספרי דתולה בכסות יום ולילה.

ומשמע מזה כמו שכתבנו בתוס'.

ויש להביא ראיה להצ"פ ממה שכתב הב"י סי' י"ח בשם מהר"י אבוהב "הנה זאת הציצית שלנו שאנו עושים לשם מצוה ולא לשם מלבוש כמו שכתב הר"י למה שזוהו הטעם אנו חייבים לפשוט אותו בהכנסת בית הקברות, א"כ בלילה אפילו לסברת הרא"ש יראה שאין בו חיוב כיון שלילה פטור מן הציצית". וצ"ב בכונתו. ולפי הנ"ל נראה דס"ל דציצית שלנו אינו מלבוש ואין בו איסור עשה כלל, אלא קיום עשה, ולכן ס"ל דבלילה אין חיוב ציצית כלל. ועדיין צ"ב בזה.

בעלי המחלוקת מתו במיתות משונות

השבתי לו שאין לי השפעה על התלמידים משום סיבה פשוטה, כי איני מכיר אותם, אך דפקתי על השולחן ואמרתי לו: "מרן ראש הישיבה, נניח שאני רוצה לילך ולהשתיק את המחלוקת, מה עלי לומר להם? אני רוצה לשמוע ממרן ראש הישיבה מילים כדרבונות שאני צריך לומר להם."

ענה לי ראש ישיבת מיר הגרא"י פינקל זצ"ל ואמר לי בזה"ל: "תלך מיד לאותה ישיבה ותאמר להם בשמי, שבישיבת סלבודקא בחוצה לארץ הייתה בשעתה מחלוקת, וכל בעלי המחלוקת מתו במיתות משונות!"

בהקדמה לספרו 'ביכורי ארץ' על מסכת חולין מספר המחבר, הגאון רבי אברהם יצחק טוקר, על שליחות ששלח אותו מרן ראש הישיבה הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל זצלה"ה להשנות שלום בישיבה שבה פרצה מחלוקת, וז"ל:

והנה בישיבה גדולה אחת פרצה מחלוקת בין ראש הישיבה ובין חלק מהתלמידים, והמחלוקת התיזה גחלי רתמים ובועות של אש לכל ארבע רוחות הישיבה. קרא אותי ראש ישיבת מיר הגרא"י פינקל זצ"ל, ולאחר ששפך אש וגפרית ורוח זלעפות על התלמידים המחזיקים במחלוקת, פנה אלי ואמר בפסקנות ובקיצור "לך מיד ותשכין שלום בישיבה הזאת".

ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמושים ומאתים נשיאי עד קראי מועד אנשי שם (טז, ב)

נהנה במחלוקתו של קורח השתתפו מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות. וצריך להתבונן, איך יתכן שכ"כ הרבה צדיקים נפלו ברשתו של קורח, ובפרט שעד אז לא קם מי שחלק על מנהיגותו של מוש רבינו?

אלא שעיקר כוחו גדול של קורח היה הליצנות. וכמש"א חז"ל (ילקוט"ש במדבר טז רמז תשנ): ובמושב לצים לא ישב - זה קורח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה, כינס עליהם כל הקהל וכו' התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות, אמר להן אלמנה אחת היתה בשכנותי ועמה שתי נערות יתומות וגו', עיי"ש באריכות כל דברי המדרש.

מבואר בחז"ל ש"ע"י הליצנות הצליח קורח להטות את ליבם של מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות ושאר כל עדתו. כח הליצנות הוא איום ונורא. אפילו חכמים ופקחים וראשי נשיאי העדה לא יכולים לעמוד בפניו, הוא מסיח את דעת ומבלבל את המחשבה.

קורח ידע את כוחה הגדול של הליצנות והשתמש בכך נגד משה ואהרן, אפילו שלא הייתה שום טענה אמיתית נגדם. כסיפור הליצנות שלו הוא הצליח לבלבל את כל המצוות בתוך סיפור האלמנה האומללה ולהטעות עי"ז את עדתו עד שכפרו בעיקר וירדו לשאול תחתית.

יש כאלו שמחליפים בין ליצנות לשמחה. אדם צריך להיות שרוי תמיד בשמחה ולהסתובב בין חבריות בפנים צוהלות. אך הליצנות היא ענין אחד לגמרי. מי שעושה ליצנות וצחוק מכל דבר הוא בא לידי זלוול בכל דבר שבקדושה וחז"ל אינו מחשיב שום מצוה וברגע אחד הוא נופל ברשתו של היצר הרע וכל העברות מזומנות לפניו.

ליצנות ומחלוקת אחת הן. כשם שיסוד מידת הליצנות הוא חיסרון שיקול הדעת וכובד ראש, כך יסוד החזקה המחלוקת הוא במה שאדם אינו עומד על מעשיו מתוך עיון ומחשבה ואינו בוחן את מעשיו אם טובים הם או לא. נמצא שכפי מידת הליצנות באדם כך היא מידת המחלוקת. אדם שנוהג במידת הליצנות יכול ברגע אחד ליפול ולבוא לידי מחלוקת וליפול עד שאול תחתית.

מרן רה"י הגאון הרב נתן צבי פינקל זצוק"ל

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל
bishvillehalacha@themir.org

דברי הימים

דברי הבהרה

רוח אחרת עמו - וימלא אחרי

"ו'עבדי' כלב - עקב רוח אחרת הייתה עימו"

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה. צריך לדעת למה לא הזכיר אלא כלב ולא יהושע, גם כוונת אומרו היתה רוח אחרת עמו וכו'. אכן פירוש הכתוב הוא על זה הדרך ועבדי כלב וטעם שאני קורא אותו עבדי הוא עקב פירוש שכר אשר היתה רוח אחרת עמו, שהגם שיהושע גם כן לא ניאץ ה' עם המרגלים אף על פי כן היה לו סיבה, תפלת משה הצילתו מיצר הרע ומכוחותיו שהם המרגלים לבל יטעוהו, מה שאין כן כלב שנכנס בגדר סכנת יצר הרע וחברתו הרשעה ותחל רוח רעה לפעמו, והראיה שהלך ונשתטח על קברות האבות, והוא אומר רוח אחרת עמו, ואף על פי כן וימלא אחרי פירוש השלים אחר רצונו יתברך, ורקדק לומר בדרך זה לצד שיש באדם ב' יועצין יועץ רע ויועץ טוב ללכת אחרי ה' והוא השלים ומילא אחרי חלק ה', וזה הוא על דרך אומרים ז"ל (קידושין ט:): מי שבאה עבירה לידו וניצול ממנה נותנין לו שכר כעושה מצוה, וזה אינו ביהושע כי לא היתה רוח אחרת עמו להטעותו וכו', אשר על כן זכה כלב שיקרא עבד ה' כמשה רבינו עליו השלום" (אור החיים במדבר יד, כד).

דברי האור החיים, ללא ספק, מאירים ומזהירים. אך עדיין צ"ע: מה השוני בין יהושע לכלב; מדוע יהושע אינו מתבשר על כניסתו לארץ כשמתבשר כלב? מדוע הוא מתוודע לכניסתו לארץ ע"י הקב"ה באיחור? אולי זה קשור לעובדה שאינו מוגדר כ"עבדי"? אך זאת גופא יש להבין: מדוע אינו "עבדי" ככלב שזכה לתואר זה?

לא עושים "חשבונות"!

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי.

דומני שיש כאן יסוד שמי שיפנים אותו בליבו יוכל להיות מאושר כל חייו. יש להבין: מדוע יהושע מחריש לנוכח קיטורי המרגלים? יתכן שהביאור הוא, שיהושע חשש שהתגובה שלו לא תשיג את מטרתה, שכן יהיו כאלו שיחשבו שתגובתו באה מתוך 'נגיעה' שלו ושאולי העובדה שהוא עומד לצדו של משה נובעת מהיותו תלמידו כנפשו. אלא שאם נתייחס לחשבון, גם לכלב היה כזה, שהרי מרים הייתה אשתו ומשה רבנו גיסו וגם אחריו יהרהרו ש'נגיעה' יש לו כשהוא עומד לצדו של משה ומגן עליו מול התאוננויות העם, ובכל אופן "רוח אחרת" של "עבד" פעמה בקרבו והוא לא שהה לרגע ועמד ללא חת מול קיטורי העם. מכאן שהחשבונות מסולקים ואינם מעכבים בשום פנים את המעשה הנדרש באותה שעה.

"עבדי" - בנישואין עם מרים

למעשה, לא רק כאן נראית מידתו של כלב - "עבדי". כבר הרבה קודם כאשר הוא נושא עם מרים נראית מידה זו.

הלא מרים מצורעת וחולנית ואיש לא רוצה להשתדך לה כמבואר בגמרא (סוטה יא:--יב.). 'דעת הקהל' מוטיב באופן מוחלט לרתיעה מאחות משה המצורעת כשלג. המדרש אף קורא עליה את הפסוק "ותאמר ציון עזבני ה'". אולם אחד ויחיד הוא ששוחה נגד הזרם ולא שת לב ל'דעת הקהל': זהו כלב. כלב במידתו האופיינית של "עבדי", הוא נטול חשבונות ופועל מול הרוח שבקהל, כי רצונו יתברך עומד מול עיניו והוא לא יזוז ממנו כמלוא נימה.

כמה שהדבר מבהיל! יסוד זה יש לחדד תמיד ובימים אלו יותר. כלב הוא "עבדי", הוא לא עושה חשבון, זוהי "רוח אחרת". יהושע לעומתו מחריש. הוא לא גוער ולא מוחה במאומה. אף שלבסוף הוא קורע את בגדיו, עדיין יש תביעה עליו: מדוע החרשת קודם? למה שתקת? בגין כך בדיוק הוא זוכה להתבשר על כניסתו לארץ חמדת אבות, רק לאחר הקריעה שעושה עם כלב.

ראינו כאן יסוד. עצם ה"להתאחר בדבר", כבר גורם לכך שהקב"ה מעניש. חוסר הזריזות, גם אם אח"כ מתקנים זאת, כבר מטביע את רישומו. נתאר לעצמנו איזה צער היה ליהושע באותם רגעים. יהושע בן נון נקרא בשם זה, על שם ש"נבון" היה, הוא עשה חשבון לפי מה שאמר לו ליבו שלא למחות, אולי בשל שחשש שלא יסכיתו לדבריו. כאן הייתה השגיאה, שכן מי ש"דבק" לא עושה "חשבונות"!

כמובן, שחלילה לנו, איננו באים לערער משהו על יהושע. לא באנו, ח"ו, לומר דברי ביקורת. לא יעלה ולא יבוא. אך התורה באה ללמד אותנו. "תורה" זה מלשון "הוראה". מחד, אסור לבצע דברים בבהילות וחפזה. זה גם יכול לקלקל הכל באחת. אך כשמול עיניך חזיונות נוראיים כלפי שמיא, לא ייתכן לשתוק ולהחריש. כששומעים דבר כזה, לא יתכן שלא להגיב. ה"להתאחר" הזה הוא חוסר ב"עבדי" ומניב עונש קשה. בדבר זה, רק כלב הוא שזכה לתואר ה"עבדי" - ללא כחל ושרק.

עיניו בכך היטב: כשעושים חשבונות, כשהאדם איננו מחוסן די, לאן ניתן ליפול. כמובן שהסכנה הזו איננה אמורה כלפי יהושע עצמו.

"ותישק ערפה לחמותה - ורות דבקה בה"

שבנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים. הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה'. ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה (רות א, יב-יד)

גם ערפה וגם רות צועדות עם נעמי. לפי חז"ל, נאמר "ותשנה", בלי אל"ף, ללמד שתש קולן בבכי מר. הן היו ממש דבקות באור האמת. נעמי, מצידה, מפצירה בהן: "הלהן תשברנה? הלהן תעגנה?", אך כאן נפרדות דרכיהם. לעומת רות, ש"דבקה בה" בנעמי חמותה, ערפה

הדבקות בו יתברך - רק על ידי התורה!

"מצות עשה להדבק בחכמים ותלמידיהם כדי ללמוד ממעשיהם כענין שנאמר ובו תדבק, וכי אפשר לאדם להדבק בשכינה, אלא כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו הדבק בחכמים ותלמידיהם לפיכך צריך אדם להשתדל שישא בת תלמיד חכם וישא בתו לתלמיד חכם ולאכול ולשתות עם תלמידי חכמים ולעשות פרקמטיא לתלמיד חכם ולהתחבר להן בכל מיני חבור שנאמר ולדבקה בו וכן צוו חכמים ואמרו והוי מתאבק בעפר רגליהם ושותה בצמא את דבריהם" (רמב"ם דעות ו,ב).

השאלה העולה היא: מדוע דווקא ההדבקות בתלמידי חכמים היא המקיימת את ציווי התורה "ובו תדבק" - להידבק בה' ית'?

היסוד הוא שתלמידי חכמים הם הם ההתגלמות של דבקות בבורא יתברך. משום שבדרך העולם היה אדם צריך לעסוק בדברים אחרים, שהרי מניין יתפרנס? מניין יאכיל את ילדיו? וכדו'.

אלא ש"עבד" אינו חושב כלל על צרכיו ורצונו. "עבד" הוא כולו "דבק" לרצון אדונו. זהו התלמיד חכם. הוא אינו מהרהר לרגע על צרכיו האישיים ועל מה ש"יפסיד" לכאורה אם ישקיע עצמו בלימוד התורה.

תלמיד חכם כולו "דבק" בה' ועושה כל מעשיו רק לפי התורה הקדושה ולא מערב בהם שום שיקול אחר.

זהו היסוד שאנו לומדים מכלב בן יפונה שמיד בער בו כבוד שמים וכבוד משה רבנו ועמד בפרץ אל מול המתאוננים.

לאור הדברים הללו, נהיה מוכנים לעשות את כל הנדרש לכבוד שמים, בלי הרהור ומיד, וזה נוכל להשיג באמצעות עסק התורה בעולם הזה, אשר רק על ידי עמלה, ניתן להגיע ולהשיג חיי עולם הבא כבר כאן בעוה"ז. ישמעו חכמים ויוסיפו לקח.

מנשקת אותה "נשיקה של פרישות" (לשון חז"ל) ומתקשה ללכת לארץ הקמשונים של בית-לחם. היא הפנימה את החשבון והפנתה עורף לחמותה. התוצאה, בפרספקטיבה של דורות הינה, מערפה יצא גלית הרשע והגיבור, חובש כובע הנחישות, שהתרברב משך ארבעים יום תמימים כי לא חת הוא מעם ישראל וכי אלוקים, עפ"ל, לא יצילם מידו תוך שהוא מחרף לקל מערכות ישראל. דוד מלך ישראל לא נכנע; "כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלוקים חיים" (שמואל-א, יז,כו), "אתה בא אלוי בחרב ובחנית ובכידון ואנוכי בא אליך בשם ה' צבקות אלוקי מערכות ישראל אשר חרפת" (שם מה), הוא עונה למחרפו. דוד המלך לא עושה חשבונות, שכן חדור הוא אמונה וביטחון עיקשת בהקב"ה מול גלית הפלשתי האלים, וזכה שיצא ממנו מלך המשיח. כל זאת מהיכן בא? מרות, שגם היא שמרה על אמונה עיקשת ובלתי מתפשרת בדרכה! כבר אמרו חז"ל על שושלת דוד מרות: "למה נקרא שמה רות? מפני שיצא ממנה דוד, שריבה להקב"ה בשירות ותשבחות".

"ועכשיו בא לידי ולא אקיימנו?"

יסוד זה, עלינו לדלות לחיי היום-יום: כשמגיע זמן שאדם עומד בפני דילמה רוחנית אסור לו לקיים חשבונות ולהשתהות. כבר הפטיר רבי עקיבא, כאשר אנשי ממלכת רומי סרקו את בשרו במסרקות של ברזל בגין "עוון" הרבצת התורה ברבים: "כל ימי הייתי מצטער על כך, ועכשיו בא לידי ולא אקיימנו?" (ברכות סא:). אנו קוראים מידי יום קריאת שמע, אך שם צריך לזכור ביחוד מה שאולי אנו לפעמים לא שמים-לב: אנו ממליכים את הקב"ה על ארבע רוחות השמיים, על כל הארץ כולה, הרחבה ועצומת-המימדים, אך לפעמים נעלמת מהאדם טריטוריה אחת, עליה הוא עדיין לא השליט את מלכותו יתברך - על הלב שלו עצמו. עליו הוא פסח. עלינו להיזהר שלא להשמיט את קבלת מלכותו ית'.

על האדם להיות מוכן להקריב את הכל, גם את חשבונותיו האישיים, לשם עשיית רצון השם, ולא לפסוק לעצמו הלכות כראות עיניו, ואזי גם זוכים לעולם הבא.

The Hidden Purpose of Galus

Harav Hagaon Meir Wahrsager Shlita

In this week's parshah, the Torah relates that Klal Yisrael cried after receiving the meraglim's negative reports about Eretz Yisrael, and the Gemara (Sanhedrin 104b) notes that this occurred on the night of Tishah B'Av. In response, Hakadosh Baruch Hu said: אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני אקבע לכם – בכיה לדורות – you cried for nothing, I will establish weeping for you for all generations. This is when the churban of the Beis Hamikdash was decreed, and that was essentially the root of all exiles and churbanos that we have experienced to this day.

Perek 106 of Tehillim discusses this cheit of the meraglim, and there the passuk says: וַיִּשָּׂא יְדוֹ לְהָם לְהַפִּיל אוֹתָם בְּמִדְבָּר. Rashi explains that the phrase וַיִּשָּׂא יְדוֹ denotes a shevuah, meaning that Hakadosh Baruch Hu vowed that Klal Yisrael would perish in the Midbar rather than live to enter Eretz Yisrael.

The next passuk there states: וְלְהַפִּיל זָרְעָם בְּגוֹיִם וּלְזַרְוֹתָם בְּאֲרָצוֹת, conveying that part of the shevuah was that Hakadosh Baruch Hu would place their offspring, the future generations, among the nations and scatter them among the various lands.

A similar lashon appears in Yechezkel (20:23): אֲנִי נִשְׂאֵתִי אֶת יְדֵי לְהָם בְּמִדְבָּר לְהַפִּיץ אֹתָם בְּגוֹיִם וּלְזַרְוֹת אוֹתָם בְּאֲרָצוֹת. The Radak notes that this declaration that Hakadosh Baruch Hu would disperse Klal Yisrael among the nations is not expressed in the Torah itself. The Torah does state that Hakadosh Baruch Hu did not allow that generation to enter Eretz Yisrael, but where do we find any mention of a gezeirah that He would send future generations into galus?

He answers that this punishment is described later in the parshah. But where exactly is it alluded to in the pesukim?

The Netziv, in Ha'amek Davar on this parshah, gives a beautiful explanation of where we see this shevuah in the Torah, and cites a Pesikta as

a basis for his explanation. After Moshe Rabbeinu begs for forgiveness, Hashem says, סָלַחְתִּי כְדָבָרְךָ. But then, He immediately follows that with these words: וְאוֹלָם חַי אֲנִי וְיִמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ. Rashi explains that the phrase חַי אֲנִי denotes a shevuah, and he adds that Hashem was saying that this generation would die in the Midbar in a way that would prevent chillul Hashem.

Clearly, then, this was a shevuah that Klal Yisrael would perish in the Midbar. But where is the shevuah that future generations would be sent into galus?

The Netziv explains that the phrase kevod Hashem, in the above passuk – וְיִמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ – is referring to Klal Yisrael. Klal Yisrael are called by Hashem's Name, and they are the manifestation of kevod Hashem in the world. When Klal Yisrael are scattered to the four corners of the earth, that is a fulfillment of the promise that kevod Hashem will fill the world.

How so?

The purpose of the world is that kevod Hashem should fill every corner of creation, from one end of the world to the other. There should be no place devoid of kevod Hashem.

This can be manifested in two ways.

Had the cheit hameraglim not occurred, Klal Yisrael could have maintained the level they attained through Yetzias Mitzrayim and Matan Torah and continued directly to Eretz Yisrael. Then, kevod Hashem would have spread throughout the world without Klal Yisrael themselves needing to disperse. They would have remained concentrated in one place, Eretz Yisrael, and their reputation and influence would have spread throughout the world, causing kevod Hashem to fill the world.

The cheit hameraglim resulted in a different path to kevod Hashem filling the world. The promise

of אֶת כָּל הָאָרֶץ would still be fulfilled, but through the gezeirah of galus.

How does galus accomplish that?

DUAL PURPOSE

The Netziv points to two things.

First, galus highlights the miraculous survival of Klal Yisrael, through incredible hashgachah pratis. Despite their being like one lamb surrounded by seventy wolves, oppressed and persecuted, Klal Yisrael survive, even as all the other nations in history have risen and fallen, come and gone. That itself is a miraculous revelation of kevod Hashem.

Second, when Klal Yisrael display mesirus nefesh to remain faithful to the Torah and keep the mitzvos in every place and circumstance despite the difficulty, that is a manifestation of kevod Hashem as well.

INTERTWINED WITH HASHEM

I would like to elaborate on the Netziv's message, which yields a completely new perspective on our tafkid in galus.

What does it mean that kevod Hashem is manifested in Klal Yisrael?

The Beis HaLevi, in Parshas Vayigash, discusses the first galus, Galus Mitzrayim. As Yaakov Avinu was descending to Mitzrayim, Hakadosh Baruch Hu told him: אֵל תִּירָא... אֲנִי אֶרְדּוּ עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּךָ. אֵל תִּירָא... אֲנִי אֶרְדּוּ עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאֲנִי אֶעֱלֶה אִתְּךָ.

The Beis HaLevi calls this the greatest promise of all promises. Indeed, Hakadosh Baruch Hu bound His Name to Klal Yisrael by including His Name, א-ל, in the name Yisra-el.

He cites a Midrash that gives a mashal of someone who possessed a precious key and tied it to a chain so that it would never be lost. Similarly, since Klal Yisrael are so precious to Hakadosh Baruch Hu, He doesn't want to "lose" them. He therefore "tied" His Name to them.

In other words, Hakadosh Baruch Hu promised then that His image, kivyachol, would forever be represented exclusively by Klal Yisrael. Hashem's glory is elevated when Klal Yisrael rise, and, conversely, when Klal Yisrael fall, it results in a chillul Hashem. Hakadosh Baruch Hu's image is forever interlocked with Klal Yisrael, and the two are inseparable. This is the promise that Hakadosh Baruch Hu made when we first went into galus.

When the Pesikta says that kevod Hashem is Klal Yisrael, it means that Hashem's Name is reflected through our existence and through the way we live in galus.

Accordingly, when Hashem declared, וְאוֹלָם חִי אֲנִי... וְיִמְלֹא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, He was saying that He would bring about a new way for His kavod to spread throughout the nations of the world. From America to Iceland, from Europe to India, Hashem will plant Yidden everywhere, in every distant corner of the globe. And because Yidden are kevod Hashem, they will cause kevod Hashem to fill the earth.

This happens, firstly, as we said, through the miraculous survival of Klal Yisrael. The Yaavetz writes, in the introduction to his siddur, that he views the continued existence of our nation as the greatest miracle of all.

But secondly, kevod Hashem fills the earth through our mesirus nefesh. When we speak of Klal Yisrael surviving among the seventy nations, we are referring not only to physical survival, but to spiritual survival as well. Galus does not merely mean that Jews are physically scattered. It means that Jews are surrounded by, and susceptible to, the influences of the nations among whom they live.

In recent generations, these influences have been extremely pervasive. The mentality and culture of the surrounding society have invaded the private realm of every Yid; we grow up immersed in the materialism and skewed priorities of the non-Jews, whose values are foreign to Torah, and at times foreign even to basic humanity.

Affected as we are by the influences of the societies we live in, we inevitably absorb their values, which distance us from what we are supposed to be: an am segulah, a mamleches kohanim v'goy kadosh.

This is part of what the passuk means when it speaks of our being scattered among the nations. Yet it is precisely in this environment that Hashem wants us to demonstrate that נצח ישראל לא ישקר, that the G-dliness within a Yid will persevere.

When a person who grows up surrounded by these foreign values and material pursuits nevertheless develops himself into a person who makes Torah the ikar, who places ruchniyus and retzon Hashem before anything else, who builds his life around halachah and limud Torah – that is the ultimate fulfillment of וַיִּמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ.

This is the deeper significance of the miracle of Klal Yisrael's survival as a sheep among seventy wolves.

In a generation such as ours, it is exceedingly difficult to remain pure, to maintain our identity as what a Yid is supposed to be. But this, says the Netziv, is what the passuk means when it states that kevod Hashem will fill the entire world. This is the shevuah of galus, and it gives us a new way to view the tafkid we are meant to fulfill during our dispersion among the nations. In our davening, we are meyached Hakadosh Baruch Hu by declaring "Hashem echad," but perhaps no less powerfully, we are meyached Shemo Yisbarach when, despite where we grew up and the foreign influences that surrounded us, we are able to persevere in our Yiddishkeit, connect to our true roots, and attach ourselves firmly to Torah and mitzvos.

That perseverance itself is the ultimate yichudo Yisbarach, and may that lead to the fulfillment of וַיִּמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, speedily.

Gut Shabbos.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by:

